

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Nobilitas

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Sicut in medio compaginis lapidum palus figurat: sic inter medium venditionis & emptionis angustabitur peccatis. 27.

In multitudine iniquitatum tuarum, & iniquitate negotiationis tuae polluiti sanctificationem tuam. Ez. ch. 28.

Malum est inaleum est, dicit omnis emptor, & cum recesserit, tunc gloriabitur. Prov. 20.

Et ne quis supercedat, neque circumueniat in negotio fratrem suum. 1. Thess. 4.

¶ APOPTHEGMATA.

Thales frequenter dicere ad suos solebat: Vnum eligere praclarum, vnum quiddam deuitare praclarum. Putauit vir sapientissimus, fatius esse ad parandam honestam famam, vnum quiddam in fine praedicere, quam diuinae de rebus futuolis, & praetare vno labore famam & exultationem, quam minus accurate implicari multuarius rebus. Er. Gl. 7. apoph. ex Laert. l. 1. s. 1.

Phocion dicere solebat: Difficile esse multas vias ingredi. Voluit autem indicare vir sapientissimus, non facile praclarum quiddam praetare posse hominem, qui simul multis rebus ac negotiis sit intentus. Huius dictum extat apud Stobaeum sermone de Tridactylis.

¶ SIMILITUDINES.

Roterodami. Ut citius fatigatur, qui quam longum sit iter neglectit: ita minore tedio rem gerit, cui negotii ratio, modusque praecognitus sit. in simili.

Ut quis locis aequalibus ambulat, magis defatigatur, quam qui in aequalibus: ita laboriosus est, semper eadem aut similia repetere, quam in variis verari negotiis. ibid.

In Campania vites populos amplexae, ipsa aequabant cacumina, adeo ut vindemiatore rogum ac tumulum exciperet: ita quia in arduis versantur negotiis, periculi meminisse debent. ibid.

Ut labyrinthus non oportet ingredi sine filo, quo securus possit redire: ita non est suscipiendum negotium, nisi prius perpecta ratione, qua te possis inde rursus explicare. ibid.

Sicut laboriosus est, inanem iactare manum, quam saxo aut plumbo librata: ita molestus est, in nihilo rebus operam sumere, quam in arduis verari negotiis. ibid.

Ut uiscerant per mulas, quod oscitantem conspiciant, & micturunt, quod metentem viderint: ita quidam nullo certo iudicio ad suscipienda negotia permoventur, sed quiduis in aliis imitantur & referunt. ibid.

Vide Mercator, Mercatura.

Nobilitas.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Nobilitas, Graece *βύβησις*, *βύβησις*, *βύβησις*, *βύβησις*, nobilis dicitur. Est autem nobilitas quaedam maiorum claritas, secundum Arist. l. 2. Rhet.

Nobilitas est honorabilis progenitorum, nam attenditur secundum virtutem generis. secund. ibid.

Nobilitas fuit ingenuitas est virtus, & diuina antiqua. secund. Arist. l. 4. Politicor.

Nobilitas est quaedam laus veniens de meritis parentum. secund. Boetium l. 3. prola. 6. de consolatione philosophia.

Nobile est id quod ex bono prodit genere: Generosum autem, quod non a sui natura declinat.

Nobile aliquando significat, excellens & dignum notitia, aliquando significat notum, unde nobilitas deducitur, veni tunc a notico, a quo cognitus, notitia, cognitio, quae & notitia dicitur: & notifico, notum facio.

¶ LOCI BIBLICI.

Nobiles pauci in Ecclesia Corinthiorum. 1. Cor. 1. v. 26.

¶ PATRYM SENTENTIAE.

Sola apud Deum libertas est, non seruire peccatis. Summa apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Hieron. ad Celasium.

Nulli te vnquam de generis nobilitate praeponas: nec obsecrantes quilibet & humili loco natus te inferiores putes. Nescit religio nostra personas nec conditiones hominum, sed animas inspicit. ibid.

Ille apud Deum praest potior, non quem nobilitas generis, nec dignitas seculi, sed quem deuotio fidei & sancta vita commendat. Hier. in quadam epist.

Nihil aliud video in nobilitate appetendum, nisi quod nobilea quaedam necessitate constringuntur, nec ab antiquorum probitate degenerent. Non enim datur nobili patri palma, sed cursus, & plerumque nobilitas carnis ignobilitatem parit mentis. ibid.

Sola apud Deum libertas est, non seruire peccatis. Summa apud Deum nobilitas est, clarum esse virtutibus. Idem ad Celasium.

Noanullus solet nobilitas generis parere ignobilitatem mentis. vs. v.

Negotiatio.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Negotiatio Graece *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, negotio dicitur: & *πραγματευσις* negotio dicitur.

Negotiatio, *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, *πραγματευσις*, negotio dicitur. Est autem negotiatio quaedam maiorum claritas, secundum Arist. l. 2. Rhet.

Negotiatio est honorabilis progenitorum, nam attenditur secundum virtutem generis. secund. ibid.

Negotiatio fuit ingenuitas est virtus, & diuina antiqua. secund. Arist. l. 4. Politicor.

Negotiatio est quaedam laus veniens de meritis parentum. secund. Boetium l. 3. prola. 6. de consolatione philosophia.

Negotiatio est id quod ex bono prodit genere: Generosum autem, quod non a sui natura declinat.

Negotiatio aliquando significat, excellens & dignum notitia, aliquando significat notum, unde negotiatio deducitur, veni tunc a notico, a quo cognitus, notitia, cognitio, quae & notitia dicitur: & notifico, notum facio.

Negotiatio magna cum periculis suscipi voluit. Herodotus.

Negotiatio magna cum periculis suscipi voluit. Herodotus.

¶ LOCI BIBLICI.

Negotiatio Exempla: Patriarcha Gen. 34. v. 21. Madianite.

Negotiatio Regis, 1. Paral. 1. v. 16. 17. alii Negotiatores. No.

Negotiatio Principis Tyr. Esa. 23. 8. Negotiatores Carthaginienses, &c.

Negotiatio Profanantes templum. Math. 21. v. 22. Marc. 11.

Negotiatio Babylonis, Apocalyp. 17. v. 14. 15. Negotiatores Babylonis, Apocalyp.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.

Negotiationis corporalis difficultas.

Duae species difficultas, & periculose mihi apparuerunt. Difficile est ignorans a negligentia, & non iustificabitur caupo peccator. Eccl. 36.

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Nobilitas & virtus in paucis cernitur. Nam nobiles bonique viri nusquam centum reperiuntur: & locupletum ubique magnus est numerus. Lib. 3. de Republ. c. 1.

Nobiles si demum videntur esse, in quibus maiorum virtus inest, ac copiae. Ibid.

Nobilitas est maiorum quidam splendor & claritas. Lib. 2. Rhetor. cap. 35.

Nobile id est, quod ex bono prodiit genere: Generosum quod non à sua natura degeneravit. Lib. 1. de Iust. anim. c. 1.

Nobilitas gentis ac civitatis est, indigenas ac vetustissimos esse, & primos duces illustres multos quoque ea ex gente in rebus, quae expectantur praclaros exitisse. Priuata vero nobilitas, aut à viris aut à mulieribus est, legitimaque ab eis procreatio. Lib. 1. Rhet. ad Theod. cap. 5.

Nobilitas mores sunt, ut ambitiosior sit, qui nobilior est. Lib. 1. Rhet. ad Theod. c. 15.

Nobilitas quaedam maiorum claritas est. Praeterea nobiles ad contemnendos maiorum suorum similes parati sunt. Ibid.

De nobilitate parum laudis praedicare possunt: bonis enim viri mihi nobilis videtur, qui vero non iustus est, licet à patre meliorem, quam Iupiter sit, genus ducat, ignobilis mihi videtur. Demosthen. Olymb.

Omnes boni semper nobilitati fauimus: & quia reipublice vile est nobiles esse homines dignos maioribus suis, & quia valere debet apud nos fenes clarorum hominum de Republ. meritorum memoria, etiam mortuorum. Cic. pro Sestio.

Si possent homines facere sibi sortem nascendi, nemo esset humilis, nemo egenus, vnus quisque felicem domum inuaderet: sed quando nos sumus, natura nos regit, & in quemcunq; vult casum nos mittit. Quemcunq; voluit, & scilicet nobilem, ad humilitatem peruenies. Quid recentem singulos, cum hanc urbem tibi possem ostendere: nudi sterere colles, inter quos tamen effossa mœnia. Nihil est humili casa nobilitas. Sen. de sent. ora.

Eis qui non nati sunt nobiles sed facti, nihil crudelius, iuxta illud. Asperius nihil est humili, cum surgit in altum. Ibid.

Habet hoc optimum generosus animus, quod concitatur ad honesta. Neminem excellit ingenii virum humilia delectant & fordida. Felix, qui ad meliora imperium animi dedit: ponet se extra conditionem fortunae, prospera tentabit, aduersa comminet & aliis admiranda despiciet. Epist. 37.

Nobilitas animi, generositas est (sensus) nobilitas hominis est generosus animus. Ibid.

Ingenuitas non recipit contumeliam. Lib. de mor.

Iam vero quam sit inane, quam futile nobilitatis nomen, quis non videret? quae si ad claritudinem referatur, aliena est. Boet. de phil. Consol. 1. prola 6.

Generosus animus labor nutrit.

Cum volueris veram hominis affirmationem videre, & scire qualis sit, nudum inspicere, deponat patrimonium, deponat honores, & alia fortunae mendacia. Corpus ipsum exuat, & animum intruere, qualis quantusque sit, alieno an suo magnus. Senec. epistol. ad Lucil. 31.

Erigite audacter animos, & quidquid in medio sordidi iacet, transibite, expectat vos in summo, magna nobilitas. In lib. de benef. bro's. cap. 8.

Plato nobilitatem in quatuor species diuisit: nam qui claris, bonis, iustisq; maioribus fuerint nati, eos nobiles vocat: quorum item parentes nobiles ac principes fuerunt: item vocari nobiles, quorum sunt maiores fama & opinione celebres, quam vel ex bellicis rebus praclare gestis, vel ex certaminum coronis reportauerunt: alterum esse nobilitatis genus, idque praestantissimum, cum quis per se animi magnitudine excellit.

Quid enim aliud nobilitatem esse putamus, quam opes antiquas, aut veterem gloriam? quorum neutrum in nostro arbitrio est: sed alterum inconstans fortuna, alterum propter humanam in tempe-riem est. A duobus igitur alienis superbum illud nobilitatis nomen pendet. Atqui diuitiae non reddunt nascentes sibi similes: Virtutis autem à iusto animi habitu profecta facultas, sua veluti nota in prolem diffusa eam insignit, & haec verissima nobilitas est, similitudo secundum iustitiam. Plat. in lib. contra nobilitatem.

De nobilitate non minus quam de aliis bonis gloriari, non indignum est. Ego autem praeter virtutem nullam agnosco nobilitatem: reliqua vero cuncta fortunae aestimo. Nam humili genere natus vt bonus, ita regum & omnium nobilissimus fieri potest. Contra, aliquis bonis parentibus ortus, malus euadere potest, ac tum seipsum, tum vilissimis quibusque ignobilior. Glorieris igitur de laudibus animae, non de maiorum nobilitate, in obscuriori posteritate iam extincta. Phalar. in epist. ad Axiochum.

Vt venator non id quod cane natum sit, sed canem requirit: & rei quae deditus non quod equo prognatum sit, sed equum: ita & civilis boni arbitri procul à scopo aberrarit, si non quis sit, sed ex quibus ortus, princeps querat. Quando ipsi etiam Spartani quosdam reges abdicare coegerunt, vt indignos regno, & nullius precii homines. Quod si vitia etiam in nobilibus genere inhonesta sunt,

vtique etiam sine nobilitate virtus laudem meretur. Plutarch. in Sulla & Lyfandri comparat.

Humanam nobilitatem in nulla alia re quam in pietate sitam censemus. Dionys. Halic. lib. 3.

Nobilitas non obicitur, sed illustratur à principe. Plutarch. in Megar.

Si inuenerat & per genus ducte diuitiae nobilitas facit, & magis praestantior est, cuius origo thesauris prudentia inuenitur. Cassiodor. lib. 8. epist. 19.

Nobilitatis specimen & pulchritudinis aspectus, vt praestantem sibi subicere, & vincere ferociores potest. Plutarch. in Nicias.

Nobilitate illustres existimato, non qui ex bonis procreati sunt, sed qui bonitatem & probitatem proficiunt. Plutarch. in Apud Ant. & Maxim. serm. 139.

Maiorum nobilitati nemo gloriari debet: commendatum ita generis originem latam, tum ita qui in purpura & byrrho tum ita qui in paupertate magna viuunt. Theophrastus in Dittam.

Nobilitati in pace durius seruitium est. Tacit. annal. lib. 1.

Saepe euenit vt & humili loco nati ad summam dignitatem surgant, & generosissimarum imaginum scetus in auro detriti deducti acceptam à maioribus lucem in teatibus conuertant. Valer. Max. lib. 3. cap. 4.

Quod optimum est, id est nobilissimum, vellemus inueniri. In cuiuscunq; animo virtus inest, ei plurimum ciuitatis tribuenda. Idem. Ibid.

Eos, quibus contentio est de maioribus, maiorem eorum magna virtute pre se ferre addeat. Procop. de bello Vandal. lib. 1.

Quo, oblecto, nobilitas ipsa, nisi morum benignitas, & mansuetudo? Siquidem fortunae munera etiam parum dignantur, animi virtus propriam cuique gloriam conciliat, & quidem generis diuitiaeque, atque id genus reliqua, & bona propria putantur, minime in ipsis, vt prope ab aliis tradita, lenitas autem & benignitas, cui ipse quoque admirationem, & amorem habentis quoque laudem accumulatur. Hieronymus in Manum.

Patricia principum nobilitas sepe numero in superbia detur, despectis omnibus velut multo inferioribus. At qui multa experimento ad imperium adfiscuntur, quasi partum quodammodo turper, uenturumque & colunt quos confiteuerant. Manum.

Magnorum principum virtutibus summa scienda non est, quibus sit genitus, sed qualis in Republica fuerit. Pl. in Epist. ad Lucil.

Nobiles homines facilius vulgarem, quam aliquem praestantium hominum libertatem tolerant. Dicitur. lib. 1.

Sic hodie nobiles complures inhiuntur, quales ad ludum facti & iocum, in vestitu & omni sermone nihil modestum aut prudentem: literarum nullam cognitionem habent: non atque peritis non patet, ut ad eos aditus: de negotiis autem populi non cognoscunt ipsi, vtrum in familiaribus omnino, qui per hanc illorum ignauam atq; locordiam, suas facultates gniter amplificat, & hoc fere solum agunt. Si quis est illorum, qui forte, tanquam ex vetero espergelactus animus, cuiusmodi adiciat, hoc fere admodum fit amissis propemodum nobilitatis. Indubitatum enim est, eos, qui in villa repositum accurrunt, mature puerilibus annis ad eam rem accesserunt. Pl. Consol. lib. 1.

Vt humilitas amplitudinem venerari debet, ita nobilitas magnam magis quam spernenda bonae indolis nouitas. Valer. Max. lib. 3. cap. 8.

Vt qui eam dignitate obtinent quam merentur non impere postulant honores sibi ab aliis exhiberi, neque si quid praetermissum aut peccatum fuerit, reprehendant, libenter scilicet sunt non contemni: ita qui subditi sibi comparant, deus atque ornamentum, studiose querunt omnia que spectant augendam dignitatem: quae si nequeunt assequi, modestissime quasi illud videantur, irascunturque quasi sint magnum inaccessum, ex quo fit vt maior cura adhibeatur in fouendis eorum libere minibus, quam in ipsis imperatoribus ambiendis. Nam in honore se dignitatem suam putant, quam huiusmodi penarum propter permittunt, illi dum ignoscunt, existimant argui suam ambulationem: Dum autem puniunt, tum demum potentiam suam ostentant & confirmari putant. Xiphil. in Tiber.

Optimus quique est nobilissimus. Vell. Tateri lib. 1.

In cuiuscunq; animo virtus inest, ei plurimum est ciuitatis tribuenda. Idem. Ibid.

In id nati sunt nobiles, vt ne ipsi quiescant, neque alios dantes. Thucyd. lib. 1.

Nobilibus in pace durius seruitium est. Tacit. lib. 6. Annal.

Plerique nobiles inueterata maiorum consuetudine, & testibus suis laetant, alere nequaquam turpe ducunt. Pl. in hist. lib. 4.

Vt grauius ferri maiorique, de decore haberi videmus veterum, ita facie quam neuous & luxata alia membra quae reguntur: ita de nobilitate quam de nobilissimis hominibus reliqui concepere committunt, quasi de iis qui reliquos virtute vincere debebant, tantum quae eorum vitia morosius obseruantur. Arnold. Ferr. lib. 3.

Meo iudicio eos nobiles appellandos censco, quos & gentis

PO

POLYCARP

ruerunt imagines, quidam ignobiles nati fecere posteris genus. In illis non seruasse, quod acceperant, maximum dedecus, in his quod nemo dederat, fecisse laudabile. *M. Sen. controvers. l. 1. controvers. 6. ubi multa de nobilitate.*

Alphonsus. Cum aliquis Alphonsum, Aragonum Regem clarissimum, a nobilitate maxime laudaret, quod scilicet esset rex, regis filius, regis nepos, regis frater: Rex hominem interpellans dixit, Nihil esse, quod in vita minoris ipse duceret, quam quod ille tanti facere videretur. Laudem enim illam non suam, sed maiorum suorum esse: quippe qui iustitia, moderatione, atque cum excellentia sibi regnum comparassent, successibus quidem oneri regna cedere. Et ita demum honori, si virtute potius, quam testamento illa suscipiant. A se itaque, si qua modo exeret, elicerent ornamento, non a patribus iam mortuis extorquerent. Innuit autem rex prudentissimus, multo gloriosius esse a se inclarescere, quam a patribus imaginibus: regnumque propria virtute patrum clarius habendum, quam quod hereditate obuenit. *Panorm. l. 2. de rebus gestis Alphonsi.*

Ioan. Huniades. cum misisset ad Huldricum Cilicie Comitem, vt ad se veniret in castra, hoc facere plane noluit, & ad se missis respondit: Ego comes & princeps, & tam nobili familia natus, ad te veniam, hominem nouum, & nostra aetate nobilitatum! quod cum accepisset, Ioannes: Non ergo (respondit) uis maioribus, sed tibi me comparo: quanquam neque illis cedam, qui pugnando pro Christiana religione nobilitatis, maius lumen posteritati meae comparauit: atque in te Cilicis comitatus turpiter extinguitur, ita in medomani Nistricensis exornatur. *Æne. Sylvius de dictis Sigismundi & Eriaderis Imperatorum.*

Socrates. opes & generis nobilitatem non solum nihil in se habere honestatis, verum etiam malum omne iis oboriri dicebat. *Laer. l. 2. c. 5.*

Diogenes. Nobilitatem, atque hoc genus fortunæ bona, nihil aliud quam velamina malitiæ esse dicebat. Nobiles enim, quum alius nihilio sint meliores, tamen peccant licentius, iuxta Horatii dictum.

Et quicquid uoluit ueluti hoc virtute peractum, sperant magna laudi fore.

Laer. lib. 6.
Herodes Sophista in accusatorem, qui in lite exigua de generis sui claritate multa iactabat: Tu inquit, nobilitate habes in talis. Romani quidem nobilitatis signa gerebant in calceis. Id cratebur-nium addiamentum tali specie. Ita Plinius notat quosdam qui nihil habent nobilitatis præter imagines. Rursum cum aduersarius gloriaretur: quod in vnam quandam Italice ciuitatem multa beneficia contulisset. Idem ego, inquit, de me prædicare possem, si in vniuersa terra causam dicerem. Significans, se de innumeris ciuitatibus fuisse præclare meritum. *Philosophus.*

§ SIMILITUDINES.

Gregory Nisens. Quemadmodum lateres figulini ex luto tantum originem ducunt: Sic nobilitas ex obscuris parentibus quoque nascitur. *Apud Aut. Monach. in Melissa.*

Plotarch. vt fugitiuus ab altaribus ac templis reuulsis nihil superest præter mortuorum sepulchra: Sic qui vera suaque gloria defuit, maiorum imaginibus esse utitur. *in moral.*

Poggij Florentini. Quanto maioris habetur ædificare demum, quam habitare, aut ornare ædificatum: tanto præstabilis est atque excellentius, ab se partam nobilitatem possidere, quam seruari ab aliis acceptam: cum alter suis viribus & lumine resplendet, alter præ se ferat alienum. Quare soli virtuti palma nobilitatis tribuenda est. Atria vero maiorum imaginibus referta, porticus signis ac tabulis ornati, magnificæ villæ, templa constructa, varia domus ornata, plus admirationis aspicientibus, quam nobilitatis secum ferunt. Hunc Antisthenes secutus, scripsit, eosdem sibi videri nobiles, & virtutis studiosos: in sola virtute nobilitatem consuetus: Stoici hanc Platonis sententiam complectuntur, & solos sapientes nobiles esse volunt. *Lib. de Nobilitate.*

Ioann. Ludouici Vian. iam nobilitas quid est aliud, quam nascentis doris & opinio, a populi stultitia inducta: aut quæ se penumero latrociniis quaeritur. *in introductione ad Sapientiam, c. 3.*

Et asini Roterod. Minimi cancri, quos pinnoteris vocant, quo tiores sunt, in animum concharum tellis se condunt: & cum accreuerint, migrant in capiores: Ita quidem maiorum suorum titulis tuentur se, cum suis diffident virtutibus. *in Simil.*

Vi Lampyrus: non sunt conspicue, nisi noctu aut in obscuro: Ita quidam non sunt illustres, nisi inter humiles & idiotas: obfcurantur autem inter egregios. *ibid.*

Thrineri. Genus nobilium nihil aliud est, quam inanis famus obfcuriorum. *in apoph.*

Qui sibi gratulatur potius incerta hominum opinione & ambitione, quam propria virtute, similis est ipsi calopodiariis, qui in theatro obiter induunt personam regis. *in apoph. 91.*

Qui querunt monumentum ex posteris, similes iis, qui captant mutuum ex vicinis. *in apoph. 95.*

Qui in spuris aut illegitimis generis infamiam auro dicuntur,

similes illis, qui lignum in asinum tingunt: nam neque hic vitium, neque illic aurum mutat indolem. *in apoph. 100.*
Neminem nutritat fumus ob ioniorum, tantum nuncupantur: Ita neminem beat parentum aut stemmatum antiquitatem exat virtutem. *et. in apoph.*

ADAGIA.
70. in vites Kōd ex.
Per se dicitur in istos, qui maiorem famam
bus, & antiquitate gloriantur.
Genere parta. *in vites* Kōd ex.
Dicerat excellenti animo. *in vites* Kōd ex.
Subditus os. *in vites* Kōd ex.

Transfertur in hominem fidum, & per dolam de alio
allegatum subornatum.
Ne patris quidem nomen dicere possit. *in vites* Kōd ex.

Quadrabit in vehementer obscurus, vel etiam in spuris
que patre natus. *Quod genus est & illud inueniunt.*

Quorum nemo quæst patriam monstrare poterit.
Es ist ein wigiges Kind das seinen Vatter kannt. *in vites* Kōd ex.
weils wer des andern Vatter ist.

Terre filius.
Olim homines obscuri ignotoque genere prognati reperiuntur, propterea quod terra sit omnium communis parens. *in vites* Kōd ex.
der erhe Belman in seinem Geschlecht. *in vites* Kōd ex.
solte man ihm die Vawren Vder entzuehen haben *et hie* Kōd ex.
todt bluen.

Matris vt capra dicitur. *in vites* Kōd ex.
In spuris dictum videtur, quorum pater incertus est, aut a matre de nominatur. *Et ist fetter Mutter & eben so dicitur* *in vites* Kōd ex.
tem, Die Mutter sagt dieser sey sein Vatter & eben so dicitur
Mutter sagt es.

Virtus gloriam parit. *in vites* Kōd ex.
Sentis benefactis potius, quam opibus parari curam geram.
Quanta vix celo capi possint.

Hæc hyperbole M. Tullius, fama celebratam exprimit, cum
calum laudibus ferre. Ita Virg. *Ultra sidera in* *in vites* Kōd ex.
mus feriam vertice sidera.

Auis ex aibus. *in vites* Kōd ex.
Præurbij forma dictus est. *in vites* Kōd ex.
quasi bonus ex bonis prognatus.

Cymbalum mundi.
De homine celebrati nominis.
Domus nobilis.

Qui non opibus tantum aut potentia clarus est, sed etiam nobilis prognatus est. Hunc Cicero subinde domi nobilem vocat.
E domo in domum. *in vites* Kōd ex.

Hæc sermone forma significamus aliquem propriam virtutem
piam egregia laudis peperisse sua domui, patrie.
Famose imagines.

In eos dicebantur, qui in aere peruersum generis nobilitatem
Inuenialis Vetres cerus appellat.
Iouis germen. *in vites* Kōd ex.
Id est ex loue germen. *in vites* Kōd ex.

§ EXEMPLA BIBLICA.

Nobilitatis ratio vtunque habenda, exemplum. *in vites* Kōd ex.

§ EXEMPLA PROFANA.

Epaminonda Thebano duci clarissime Græciae prætorum maxime valde illustres generis claritate fuit: at pater tenuioris re famulæ quam alius per medioeris quibus. *Pausanias in Bœotia.*

Iosephus historicus Iudæus in generis sui nobilitate defraudanda sollicitus est, quod paternam quidem a sacerdotibus matrem vero ab Almonis principibus. *ducat. Vide vnam in vites* Kōd ex.

Forandinus & *Isabella* Catholici Principes staterunt: ut ephelypeos coronis, vel aliis regis ornamentis insignitis (quas reges Coronales & Oras appellat) haberent: nisi quibus ob aliquam stam causam concessum fuisset. *Marinæ lib. 21. et vites* Kōd ex.

In Aegypto in domorum vestibulis alas vulturum propolantium dicitur nobilitatis & vetustatis familia erat. *Alexander l. 2. c. 2.*

Imperatores Germani Romam coronationis causa profecti, morem habent, vt in ponte Adriani Equites creent: eubus postea præconem edito. Antepresentes ad sint vnus vel plures à familia nobilissimum Basiliensium. Beicorum Argentinenium: Caneorum Vormaciensium. Bauarorum Boppardensium. Nam ante hanc promulgationem nullas poterat Eques creari. *Ioan. Heroldus in vites* Kōd ex.

Facta inter reges noua confœderatione, *Franciscus* L. restitutus fuit in collegium Equitum Garterii, & Henricus V. in collegium diui Michaelis, quod est apud Gallos, atque religio-

PC
POLY

Peruulgatum & illud est. Luna gestamen apud Arcadas nobilitatis hieroglyphicum fuisse: qui quidem Profeleses ea de causa nuncupati sunt, quod a Deucalione diluuii primipili Lunam in ipsefixe nascentem, se credere, &c. ibid. l. 44. pag. 434. F.

¶ E M B L E M A.
Nobiles & generosi.
Emblema And. Alciati cxxvii.
Aurea Cecropias nescibat sibiula Sestes,
Cui conuulsa tenax dente cicada fuit:
Calceus Arcadico suberat cui lumbula vitæ,
Gessatur patribus mulla Romulidis.
Indigenas quod se adserent, hæc signa tulerant.
Antiqua illustres nobilitate viri.

¶ DEFINITIO: ET ETYMOL.
Nocumentum, Græcè βράχος, ἢ βράσιος, nocco dicitur, à nocco deducitur.

¶ PATRYM SENTENTIAE.
Facinus est, quod agit indomita cupiditas, vt noccat alteri. Aug. super Iouan.

Nec aliquid nocet fidelibus negata eorum corporibus sepultura, nec si exhibeatur, aliquid infidelibus prodest. De cura pro mortuis.

Quantum ad peccati rationem pertinet, nocuit, quia nocere disposuit. Hier. in epist.

Aliud quoque est nocere, quod semper potes, aliud prodesse, cum possis, aliud non facere, aliud non operari bonum. Illud tibi rursus occurrit, nõ sufficere, Christianum si vnam partem iustitiæ impleat, quam vtraque præcipitur. Ad Celant.

Sed vitium soli impugnent nos maligni spiritus cum suggestionibus suis, & nihil nocent homines perniciosis exemplis, persuasionibus importunis, sermonibus adulationis vel detractionis, atque aliis mille modis. Bern. in serm.

Eti omnes, qui mare & terram habitant, conueniant ad lædendum, nocere nequaquam poterunt ei, qui à semetipso non læditur. Chrys. de repar. lapsi.

Raro læditur homo ab extraneis, si sui cum non lædant: magis enim insidijs nostrorum, quam aliorum periclitamur. Isidor. libr. 11. de summo bono.

Ridiculum est, aliquem odio nocentis innocentiam suam perdere: insidiosissime nocet, cui gratia aguntur pro iniuria. Seneca in epist.

Homo, qui scientiam boni ac mali habet, abstinet se à nocendo, etiam cum incommodo suo, quod animal irrationale facere non potest, & ideo inter summam hominis virtutes innocentia numeratur: quibus rebus apparet, sapientissimum esse, qui mauult perire, quam nocere, vt id officium, quo à mutis discernitur, seruet. Lucian. Firm. diuin. instr. lib. 5.

Vide damnium.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.
Nomen quasi Nouimen, inquit Festus, à nosco, quod noticiam faciat: nam per id quo quicquid nominamus illud agnoscitur.

Græc. ὄνομα, Hebr. Shem, apud quos Naam significat dicere, loqui, eloqui; Neum, verbum, sermo, locutio, ab Hebræo Græcum ὄνομα, & ὄνομα, profero, loquor, sermo cinor. fluxisse videtur: ὄνομα, ἴτεμ, id est, nomino, vnde Germ. Ein Nam; Gall. Nom. Ital. Nome, Hisp. Nombre, Proprie autem nomen dicitur, teste Nonio proprium vocabulum singulorum, id est, quo singule res appellantur. Inde nomino, nomen alicui ei impono. Id autem fit dupliciter. Aut enim vniuerso generi nomen imponimus, quod Grammatici nomen appellatum vocant: vt quum animal vtrius ratione hominem dicimus nominari. Aut singulis rebus peculiare nomen imponimus, quod illi cum alio non sit commune, hoc à Grammaticis nomen proprium appellatur: & diuiditur in Prænomen, Nomen, Cognomen, & Agnomen, vt Publius, Cornelius, Scipio, Africanus. De quibus prolixè agunt Grammatici.

¶ SENTENTIAE BIBLICAE.
Nomen pro amplitudine, vel excellentia, sed cum re ipsa coniuncta. Ephe. 1. 21. Phil. 2. 9. pro dignitate ac præstantia, Hebr. 1. 4. pro notitia, Rom. 1. 6. Nomen nouum electis datum, Apoc. 2. 27. Nomen Domini Iesu, ex Hebræorum idiotismo ideo declarat, quod Dominus Iesus, Cor. 1. 2. ver. 4. Nomen Christi nominare dicitur, qui colit

FFF 2 Chri-

¶ HIEROGLYPHICA.
Quod Romanos omnino annulus signum fuit nobilitatis. Testatur cum aliam ea, quæ apud Lium leguntur lib. 3. de bello Punic. secundo. Vide Pier. 41. pag. 397. B.

¶ PATRYM SENTENTIAE.
Facinus est, quod agit indomita cupiditas, vt noccat alteri. Aug. super Iouan.

Nec aliquid nocet fidelibus negata eorum corporibus sepultura, nec si exhibeatur, aliquid infidelibus prodest. De cura pro mortuis.

Quantum ad peccati rationem pertinet, nocuit, quia nocere disposuit. Hier. in epist.

Aliud quoque est nocere, quod semper potes, aliud prodesse, cum possis, aliud non facere, aliud non operari bonum. Illud tibi rursus occurrit, nõ sufficere, Christianum si vnam partem iustitiæ impleat, quam vtraque præcipitur. Ad Celant.

Sed vitium soli impugnent nos maligni spiritus cum suggestionibus suis, & nihil nocent homines perniciosis exemplis, persuasionibus importunis, sermonibus adulationis vel detractionis, atque aliis mille modis. Bern. in serm.

Eti omnes, qui mare & terram habitant, conueniant ad lædendum, nocere nequaquam poterunt ei, qui à semetipso non læditur. Chrys. de repar. lapsi.

Raro læditur homo ab extraneis, si sui cum non lædant: magis enim insidijs nostrorum, quam aliorum periclitamur. Isidor. libr. 11. de summo bono.

Ridiculum est, aliquem odio nocentis innocentiam suam perdere: insidiosissime nocet, cui gratia aguntur pro iniuria. Seneca in epist.

Homo, qui scientiam boni ac mali habet, abstinet se à nocendo, etiam cum incommodo suo, quod animal irrationale facere non potest, & ideo inter summam hominis virtutes innocentia numeratur: quibus rebus apparet, sapientissimum esse, qui mauult perire, quam nocere, vt id officium, quo à mutis discernitur, seruet. Lucian. Firm. diuin. instr. lib. 5.

Vide damnium.